

RP 312/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 33 § i jaktlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att bestämmelserna i jaktlagen om fångstredskap och fångstmetoder ändras så att jakt på brunbjörn som bedrivs med användning av sådant lockbete som har samband med föda och som

gjorts av människan ska kunna tolkas som jaktbrott.

Lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2015.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Brunbjörnen är en sådan art som nämns i bilaga IV till rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, nedan habitatdirektivet, och som kräver strikt skydd. Enligt artikel 12 i habitatdirektivet ska medlemsstaterna förbjuda fångandet och dödandet av exemplar av dessa arter. I artikel 16 i habitatdirektivet föreskrivs det om undantag från det ovan avsedda strikta skyddet. Björnjakt är möjlig om det inte finns någon annan lämplig lösning och jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arten. Dessutom ska jakten uppfylla en av de särskilda undantagsgrunderna, som t.ex. att undvika allvarlig skada. Habitatdirektivet tillåter också sådan s.k. beståndsvårdande jakt som sker under strängt kontrollerade förhållanden, selektivt och begränsat i en begränsad mängd som fastställs av den behöriga nationella myndigheten. Bestämmelserna i habitatdirektivet har införlivats i jaktlagen (615/1993). Den precisering av 33 § i jaktlagen som nu föreslås gäller uttryckligen sådan beståndsvårdande jakt som avses i 41 § 3 och 4 mom.

Vid björnjakt, som bedrivs med stöd av 41 a § 3 och 4 mom. i jaktlagen, har man under de senaste jaktåren fällt 100–200 björnar. Jakten bedrivs i huvudsak av jaktlag med hjälp av ställande hundar. I 33 § i jaktlagen finns bestämmelser om de fångstredskap och fångstmetoder som är förbjudna vid jakt. De förbud som anges i 1 mom. är kategoriska, och i 2 mom. föreskrivs det om särskilda begränsningar som gäller vissa djurarter. Med stöd av 34 § i jaktlagen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om användningen av fångstredskap och fångstmetoder. I 13 § i jaktförordningen (666/1993) föreskrivs det om begränsningar när det gäller användningen av föda och vinteride vid jakt på brunbjörn.

Tillsynsmyndigheterna har under de senaste åren funnit allt fler tecken på att det vid björnjakt används lockbeten som har samband med doft och föda, med hjälp av vilka man bl.a. har velat göra det lättare att finna

björn för hunden att ge skall på och således att fälla ett byte. Användningen av förbjudna fångstredskap och fångstmetoder kan bedömas som jaktbrott eller jaktförseelse. I Östra Finlands hovrätts dom av den 27 juni 2014 (nr 14/128184, dnr R 14/428) konstateras det att strafflagens 48 a kap. 1 § som gäller jaktbrott inte uppfyller det krav på exakthet som ställs på strafflagstiftningen enligt kravet på laglighet, om åtal har väckts för brott mot den förordning som utfärdats med stöd av 34 § i jaktlagen.

Det föreslås att 33 § 2 mom. i jaktlagen ändras så att de begränsningar som gäller jakt på brunbjörn tas in i momentet från jaktförordningen. Ordalydelsen i jaktförordningen tas inte in som sådan, utan den formuleras om. Bestämmelsen ska tolkas så att det vid jakt på brunbjörn är förbjudet att använda sig av åtlar eller andra lockbeten som gjorts av människan och som grundar sig på doft eller björnföda, om avsikten är att locka björnar med dem. Sådana är t.ex. vissa odlingsväxter samt kadaver. Med kadaver avses ett dött sällskapsdjur, produktionsdjur eller vilt djur som har lämnats i naturen, inklusive kadaver av viltlevande djur eller renar som dödas av björn eller något annat stort rovdjur eller som dött naturligt. En vid tolkning är nödvändig eftersom björnen äter både djur och växter och förädlade eller oförädlade produkter. Vid björnjakt får inte heller olika naturliga eller konstgjorda dofter användas. På marknaden finns det olika doftämnen som kan locka björnar. En avgränsning av tolkningen är dock ändamålsenlig för de fall där användningen av ett kadaver eller ett lockbete inte är avsiktlig.

Eftersom även odlade åkrar där skörden inte har bärgats i många fall kan locka björnar är det befogat att begränsa jakten på björn på åker. På det område där björnjakt bedrivs kan det finnas åkrar för konventionell odling av spannmål eller andra växter där skörden går till försäljning eller som föda för produktionsdjur. En sådan åker finns inte till för att locka björnar och ska då inte tolkas som ett förbjudet lockbete för björnar. En björn får inte skjutas på en åker där skörden

är obärgad. En björn får emellertid skjutas på en åker där skörden är bärgad. Dessutom får spårningen av en björn inledas och björnen jagas iväg från en odlad åker där skörden är obärgad. Om en del av skörden har lagt sig eller blivit obärgad på en i övrigt bärgad åker så att den kvarblivna skörden uppenbart lockar björnar, ska en sådan åker eller del av en åker tolkas som en åker där skörden är obärgad.

Vid sidan av konventionellt odlade åkrar kan det på området finnas även stödberättigande viltbeten, genom vilka man stöder naturens mångfald, främjar växtföljd och producerar föda för viltlevande djur. På området kan det också finnas små viltåkrar som inrättats av jägare i syfte att producera föda för och erbjuda skydd för viltlevande djur. Det kan tolkas att stödberättigande viltbeten och åkrar som är jämbara med små viltåkrar odlas även med tanke på björnjakt. Förutom att en björn inte får skjutas på en åker där skörden är obärgad ska sådana åkrar också tolkas som sådana lockbeten som har samband med föda och som är förbjudna vid jakt på björn. Åkrarna får inte utnyttjas vid björnjakt på ett sådant sätt att björnen blir van att röra sig på åkern, att jakten inleds på en sådan åker eller att jakt bedrivs i närheten av björnens rutter i närheten av en sådan åker.

Avsikten med förbudet är att säkerställa att björnjakt i huvudsak bedrivs av jaktlag med hjälp av hundar. Eftersom det ska vara förbjudet både att skjuta en björn på en odlad åker där skörden är obärgad och att vid björnjakt använda lockbeten för att locka björnar med blir jakten inte heller alltför effektiv. Vid björnjakt som bedrivs av jaktlag med hjälp av hundar deltar en stor mängd jägare och hundar som är skolade för sådan jakt. Detta jaktsätt leder till att björnarna får många obehagliga och avskräckande upplevelser som de kan förknippa med människor i förhållande till antalet björnar som faller på detta jaktsätt. Detta jaktsätt bidrar till att påverka björnarnas beteende så att de även i fortsättningen är skygga och vill undvika mänsklig verksamhet. Förbudet mot att skjuta björnar på en konventionellt odlad åker där skörden är obärgad hindrar dock inte att man jagar björn t.ex. så att spårandet av en björn som nattetid vistats på en konventionellt od-

lad åker i närheten av bebyggelse inleds vid åkerrennen med hjälp av hund.

En näringskälla som naturen själv tillhandahåller är dock inte förbjuden, eftersom björnar åter upp sig ordentligt inför sin övervintring och ständigt är i närheten av eller på jakt efter en näringskälla. Därför är det viktigt att endast sådana kadaver som jägaren använder som åtel och sådana lockbeten som avsiktligt skapats av människan ska vara förbjudna enligt propositionen.

Jakten på brunbjörn är förknippad med transnationella skyddsintressen och betydande ekonomiska intressen, vilket betyder att jaktbegränsningarna ska vara mycket strikta.

2 Propositionens konsekvenser

I den hovrättsdom som nämns ovan anses det att användningen av lockbeten som har samband med föda endast uppfyller brottsrekvisitetet för jaktförseelse. Detta var emellertid inte den tolkning lagstiftaren ursprungligen avsåg. Avsikten är att ändringen av 33 § 2 mom. i jaktlagen ska förtydliga de krav som gäller björnjakt och skärpa straffpåföljden för brott mot detta förbud, vilket kan anses ha en förebyggande effekt på brottslig verksamhet. Vid undersökningen av björnjaktsbrott kan man dessutom ta till en strängare brottsrubricering, vilket möjliggör användningen av mer omfattande förundersökningsmetoder.

Björnjägare har ansett att förbudet mot användning av lockbeten som har samband med doft och föda är motiverat. De föreslagna bestämmelserna kommer att minska lämnandet av kadaver och andra lockbeten som grundar sig på föda eller doft i naturen i syfte att locka björnar med. De gällande bestämmelserna har varit oklara när det gäller organiseringen av jakten i praktiken. De föreslagna bestämmelserna förtydligar organiseringen av jakt i närheten av åkrar.

Genom att styra jakten på brunbjörn till jakt som bedrivs av jaktlag med hjälp av hundar vill man bidra till att i björnstammen upprätthålla en skräck för människor och ett undvikande beteende gentemot mänsklig verksamhet, vilket är ett viktigt mål när det gäller förvaltningsplanen för björnstammen och den beståndsvårdande jakten. Samtidigt

styr regleringen jägare till att upprätthålla och avla fram ett skolat hundbestånd som behövs för att genomföra eftersök på trafikskadade och skadskjutna björnar. Under de senaste åren har antalet hundar som lämpar sig för björnjakt och hundarnas kvalitet utvecklats. Jakt som bedrivs av jaktlag engagerar en stor mängd jägare. Således har ett stort antal jägare även i framtiden möjlighet att ta del av det välbefinnande som jakten som hobby ger. Målet är att björnjakten på detta sätt ska förbli en krävande jaktform och en uppskattad jaktkultur.

Propositionen främjar fullgörandet av Finlands internationella och transnationella skyldigheter i fråga om skydd av brunbjörnen. Propositionen har inga konsekvenser för den lagliga björnjakten.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Propositionen har

sänts på remiss. Yttrande har inkommit från justitieministeriet, inrikesministeriet, Gränsbevakningsväsendet, Polisstyrelsen, Riksåklagarämbetet, Forststyrelsen, Finlands viltcentral, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Renbeteslagsföreningen, Maa- ja metsätölkoustuottajain keskusliitto MTK ry, Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund ry, Finlands naturskyddsförbund rf och Luonto-Liitto ry.

Författningstexten har preciserats och i motiveringen har tillämpningsområdet omformulerats utifrån yttrandena.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2015.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av 33 § i jaktlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jaktlagen (615/1993) 33 §, sådan den lyder i lag 206/2013, som följer:

33 §

Fångstredskap och fångstmetoder

Vid jakt är det allmänt förbjudet att använda följande fångstredskap och fångstmetoder:

- 1) sprängämnen,
- 2) gifter och förgiftade beten samt beten som innehåller bedövningsmedel,
- 3) elektriska eller elektroniska anordningar som kan bedöva eller döda,
- 4) siktanordningar för nattskytte vilka elektroniskt förstörar eller omvandlar bilden,
- 5) artificiella ljuskällor och anordningar för belysning av målet samt speglar och andra bländande anordningar,
- 6) fågellim, fågelnät och krokare,
- 7) till sitt funktionssätt helautomatiska vapen samt halvautomatiska vapen med magasin som rymmer mer än tre patroner,
- 8) fångst eller dödande med hjälp av gasning eller utrökning,
- 9) levande djur som lockbete,
- 10) gropar och snaror som har försetts med skjutvapen eller spjut eller något annat därmed jämförbart redskap samt andra motsva-

rande fångstanordningar som är farliga för människor eller husdjur,

- 11) saxar som inte dödar omedelbart,
- 12) armborst och motsvarande vapen för bågskytte,
- 13) spjut, kastträn, harpuner och därmed jämförbara vapen,
- 14) blåsrör,
- 15) mekaniska anordningar som åstadkommer ljud.

Utöver det som föreskrivs i 1 mom. gäller följande förbud och begränsningar för jakt:

- 1) vid jakt på sjöfågel får blyhagel inte användas,
- 2) vid jakt på däggdjursvilt är användningen av nät med icke-selektivt utförande eller icke-selektiv användning av nät förbjuden,
- 3) om dispens för jakt på brunbjörn har beviljats med stöd av 41 a § 3 och 4 mom.
 - a) får det vid jakten inte användas åtlar eller sådana lockbeten som har samband med föda eller doft och som har gjorts av människan,
 - b) får en brunbjörn inte skjutas på en åker där skörden är obärgad,
 - c) får en brunbjörn inte drivas ur idet eller skjutas vid idet.

Bestämmelser om förbud mot att åsamka
djur onödig smärta eller plåga finns i 3 § i
djurskyddslagen. Bestämmelser om avlivning
av djur finns i 32 § i den lagen.

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 4 december 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Jord- och skogsbruksminister *Petteri Orpo*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 33 § i jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jaktlagen (615/1993) 33 §, sådan den lyder i lag 206/2013, som följer:

Gällande lydelse

33 §

Fångstredskap och fångstmetoder

Vid jakt är det förbjudet att använda följande fångstredskap och fångstmetoder:

- 1) sprängämnen,
- 2) gifter och förgiftade beten samt beten som innehåller bedövningsmedel,
- 3) elektriska eller elektroniska anordningar som kan bedöva eller döda,
- 4) siktanordningar för nattskytte vilka elektroniskt förstörar eller omvandlar bilden,
- 5) artificiella ljuskällor och anordningar för belysning av målet samt speglar och andra bländande anordningar,
- 6) fågellim, fågelnät och krokar,
- 7) till sitt funktionssätt helautomatiska vapen samt halvautomatiska vapen med magasin som rymmer mer än tre patroner,
- 8) fångst eller dödande med hjälp av gasning eller utrökning,
- 9) levande djur som lockbete,
- 10) gropar och snaror som har försetts med skjutvapen eller spjut eller något annat därmed jämförbart redskap samt andra motsvarande fångstanordningar som är farliga för människor eller husdjur,

Föreslagen lydelse

33 §

Fångstredskap och fångstmetoder

Vid jakt är det allmänt förbjudet att använda följande fångstredskap och fångstmetoder:

- 1) sprängämnen,
- 2) gifter och förgiftade beten samt beten som innehåller bedövningsmedel,
- 3) elektriska eller elektroniska anordningar som kan bedöva eller döda,
- 4) siktanordningar för nattskytte vilka elektroniskt förstörar eller omvandlar bilden,
- 5) artificiella ljuskällor och anordningar för belysning av målet samt speglar och andra bländande anordningar,
- 6) fågellim, fågelnät och krokar,
- 7) till sitt funktionssätt helautomatiska vapen samt halvautomatiska vapen med magasin som rymmer mer än tre patroner,
- 8) fångst eller dödande med hjälp av gasning eller utrökning,
- 9) levande djur som lockbete,
- 10) gropar och snaror som har försetts med skjutvapen eller spjut eller något annat därmed jämförbart redskap samt andra motsvarande fångstanordningar som är farliga för människor eller husdjur,

- 11) saxar som inte dödar omedelbart,
- 12) armborst och motsvarande vapen för bågskytte,
- 13) spjut, kastträn, harpuner och därmed jämförbara vapen,
- 14) blåsrör, *samt*
- 15) mekaniska anordningar som åstadkommer ljud.

Blyhagel får inte användas vid jakt på sjöfågel. Användningen av nät med icke-selektivt utförande eller icke-selektiv användning av nät är förbjuden vid jakt på däggdjursvilt.

- 11) saxar som inte dödar omedelbart,
- 12) armborst och motsvarande vapen för bågskytte,
- 13) spjut, kastträn, harpuner och därmed jämförbara vapen,
- 14) blåsrör,
- 15) mekaniska anordningar som åstadkommer ljud.

Utöver det som föreskrivs i 1 mom. gäller följande förbud och begränsningar för jakt:

1) vid jakt på sjöfågel får blyhagel inte användas,

2) vid jakt på däggdjursvilt är användningen av nät med icke-selektivt utförande eller icke-selektiv användning av nät förbjuden,

3) om dispens för jakt på brunbjörn har beviljats med stöd av 41 a § 3 och 4 mom.

a) får det vid jakten inte användas åtlar eller sådana lockbeten som har samband med föda eller doft och som har gjorts av människan,

b) får en brunbjörn inte skjutas på en åker där skörden är obärgad,

c) får en brunbjörn inte drivas ur idet eller skjutas vid idet.

Bestämmelser om förbud mot att åsamka djur onödig smärta eller plåga finns i 3 § i djurskyddslagen. Bestämmelser om avlivning av djur finns i 32 § i djurskyddslagen.

Bestämmelser om förbud mot att åsamka djur onödig smärta eller plåga finns i 3 § i djurskyddslagen. Bestämmelser om avlivning av djur finns i 32 § i *den lagen*.

Denna lag träder i kraft den 20 .